

30. 4. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinnosti uložené zaměstnavatelům a vzdělávacím institucím ohledně přijímání cizinců

Ministerstvo zdravotnictví zavedlo řadu povinností zaměstnavatelům a také vzdělávacím institucím, které přijímají v ČR cizince za účelem ekonomické činnosti nebo vzdělávacích aktivit. Rozsah a důsledky jednotlivých opatření ale nejsou přesně definované a povinné subjekty neví, jak se mají přesně chovat. Vystavují se přitom citelným nákladům a dalším rizikům, které z nejasností v regulaci vyplývají.

V tomto článku se budeme zabývat několika konkrétními povinnostmi uloženými ochrannými opatřeními Ministerstva zdravotnictví ČR týkající se omezení překročení státní hranice České republiky (dále „**Ochranné opatření**“), z jejichž znění není jednoznačné, jak se mají zaměstnavatelé a vzdělávací zařízení chovat, aby uložené povinnosti splnili.

Právní základ a znění Ochranných opatření Ministerstva zdravotnictví

Ochranná opatření Ministerstva zdravotnictví jsou opatřeními obecné povahy (obecně závazný právní akt) vydaná v souladu s § 94a odst. 2 ve spojení s § 80 odst. 1 písm. h) zákona č. [258/2000 Sb.](#), o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. Ochranná opatření jsou pravidelně „aktualizována“, od poloviny roku 2020 jich Ministerstvo zdravotnictví nařídilo již jedenáct, přičemž navazující Ochranné opatření vždy ruší Ochranné opatření předchozí.

Posuzovaná Ochranná opatření Ministerstva zdravotnictví ukládají zaměstnavatelům (a od 1. července 2020 také vzdělávacím institucím) konkrétní povinnosti za účelem ochrany před zavlečením onemocnění COVID-19 do ČR. Tato Ochranná opatření mimo jiné zavádějí povinnost všem subjektům, které přijímají na území cizince za účelem ekonomické činnosti nebo vzdělávacích aktivit, kteří vstoupili na území České republiky po 1. červenci 2020, zajistit těmto osobám ubytování (včetně místa, kde bude vykonáváno karanténní opatření v případě jeho nařízení), zdravotní péči nebo registrujícího poskytovatele zdravotních služeb po celou dobu jejich pobytu na území České republiky (a případně též úhradu zdravotní péče) a návrat zpět do země původu v případě ztráty účelu pobytu na území České republiky.

Splnění těchto povinností může být pro zaměstnavatelé a vzdělávací zařízení problematické a nákladné samo o sobě. Ze znění Ochranných opatření navíc jednoznačně nevyplývá, jak přesně mají povinné subjekty jednat, aby splnily své povinnosti, jelikož některá ustanovení Ochranných opatření lze vyložit různými způsoby.

V aktuálním Ochranném opatření Ministerstva zdravotnictví, č. j.: MZDR 20599/2020-63/MIN/KAN, účinném ode dne 19. března 2021, jsou tyto povinnosti upraveny v části I. bodě I. odst. 8, a to takto:

všem subjektům, které přijímají na území cizince za účelem ekonomické činnosti nebo vzdělávacích aktivit, kteří vstoupili na území České republiky po 1. červenci 2020, zajistit těmto cizincům:

- a) ubytování po celou dobu jejich pobytu na území České republiky, včetně místa, kde bude vykonáváno karanténní opatření v případě jeho nařízení orgánem ochrany veřejného zdraví,
- b) zdravotní péči nebo registrujícího poskytovatele zdravotních služeb po celou dobu jejich pobytu na území České republiky,
- c) úhradu zdravotní péče, není-li zajištěna jinak; to neplatí, jde-li o cizince s povolením k dlouhodobému pobytu,
- d) návrat zpět do země původu v případě ztráty účelu pobytu na území České republiky, není-li zajištěn jinak; to neplatí, jde-li o cizince s povolením k dlouhodobému pobytu;

V části I. bodě I. odst. 9 Ochranného opatření je pak stanovena navazující povinnost všech občanů třetích zemí předložit k žádosti o pobytové oprávnění dle Zákona o pobytu cizinců doklad včetně závazků přijímajících subjektů. Jinými slovy, cizinci, kteří žádají o pobytové povolení, musí k žádosti přiložit rovněž potvrzení od zaměstnavatele či vzdělávacího zařízení o tom, že se zaměstnavatel či vzdělávací zařízení zavazuje uvedené povinnosti splnit.

Interpretace uvedených povinností uložených Ochrannými opatřeními

Uvedené ustanovení Ochranného Opatření je nejednoznačné, jelikož není jasné, co je přesně myšleno slovem „zajistit“. Toto může být problematické zejména u povinnosti zajistit návrat zpět do země původu v případě ztráty účelu pobytu na území České republiky.

Uvedené ustanovení lze vykládat různými metodami. Z pohledu gramatického výkladu vyplývá, že slovo „zajistit“ má v zásadě otevřený význam, resp. že může mít významů několik, např. může se jednat o administrativní, finanční, či faktické zajištění návratu do země původu. Není nicméně jasné, zda povinný subjekt za „zajištění“ odpovídá také finančně.

Z pohledu teleologického výkladu je zřejmé, že z hlediska státu je cílem Ochranného opatření konkrétní výsledek, tedy aby cizinci nezůstávali v ČR zbytečně dlouho po ukončení svého studia, např. i v situaci jejich nákazy COVID-19. V takovém případě by cílem Ochranného opatření bylo co nejrychlejší odcestování cizince pryč z ČR. V takovém kontextu slovo „zajistit“ lze interpretovat i tak, že vzdělávací instituce nebo zaměstnavatel mají odpovědnost za výsledek, tedy za faktické vycestování cizince zpět do země původu. Nebylo by tedy rozhodující, kdo cestu financuje nebo kdo a jak ji vyřizuje, ale rozhodující by byl výsledek.

Z Ochranného opatření však nevyplývá, který výklad slova „zajistit“ má být použit; při extenzivním výkladu by bylo možné dojít k názoru, že subjekt má zařídit, aby došlo k výsledku, tedy vycestování cizince. Na druhou stranu uložení povinnosti takového rozsahu by kladlo na některé zaměstnavatele či vzdělávací zařízení v zásadě nesplnitelné nároky. Naopak při spíše restriktivním výkladu slova „zajistit“ by bylo možné uvedené ustanovení chápat tak, že subjekt v zásadě zajistí příležitost pro návrat cizince do země původu, tedy např. pomůže zakoupit letenky apod.

Je však nutné znovu zdůraznit, že nelze bez dalšího zvolit jeden z možných výkladů a aplikovat právě ten; význam slova „zajistit“ je v daném případě zkrátka nejednoznačný.

Vzhledem k tomu, že občané třetích zemí mají povinnost k žádosti o pobytové povolení přiložit rovněž potvrzení, ve kterém se zaměstnavatel či vzdělávací zařízení zavazuje ke splnění povinností dle Ochranného opatření včetně zajištění případného návratu cizince do země původu, mohlo by dojít k situaci, kdy by pro tyto subjekty splnění těchto závazků bylo velmi problematické, resp. v extrémních případech v zásadě nemožné, zejména pokud by nakonec došlo k aplikování extenzivnějšího výkladu slova „zajistit“.

Splnění těchto povinností by pro menší zaměstnavatele nemuselo být příliš problematické, avšak zejména pro zaměstnavatele a vzdělávací zařízení přijímající velký počet cizinců by to mohlo ve výsledku být velmi nákladná záležitost.

Vyjádření Ministerstva vnitra, ministra vnitra a Ministerstva zdravotnictví

Ministerstvo vnitra se k povinnosti zajištění návratu zpět do země původu vyjádřilo takto:

„Zajištění návratu zpět do země původu v případě ztráty účelu pobytu na území ČR neznámá, že by zaměstnavatel či vzdělávací instituce měli sami zajišťovat či hradit odjezd cizince (svého zaměstnance či studenta) z našeho území a jeho návrat do země původu. Značí to ale závazek přijímajícího subjektu, že by v případě vycestování takové osoby z našeho území za asistence orgánů státní správy mohl nést za takový postup finanční zodpovědnost. Je tedy v zájmu přijímajícího subjektu přesvědčit se, že cizinec má vycestování řádně zajištěno, případně mu se zajištěním vycestování pomoci např. tím, že zajistí rezervaci jízdenky/letenky.“

Na jednu stranu je zde tedy uvedeno, že zaměstnavatel či vzdělávací instituce nemá sama zajišťovat či hradit odjezd cizince. Na druhou stranu však má zaměstnavatel či vzdělávací instituce údajně nést finanční odpovědnost za „vycestování takové osoby z našeho území za asistence orgánů státní správy“. Dle tohoto Vyjádření ministerstva vnitra by tedy mělo jít o ve své podstatě sekundární odpovědnost vzdělávací instituce za náklady spojené s vystěhováním osob, které, po ztrátě účelu pobytu na území ČR, dobrovolně nevycestují a dojde např. k jejich vyhoštění, což ponese náklady.

Dle našeho názoru nemusí být taková interpretace předmětného ustanovení Ochranného opatření zcela správná, když ze znění textu opatření uvedené Ministerstvem vnitra přímo nevyplývá, a není tak jasné, na základě čeho Ministerstvo vnitra text interpretuje právě tímto, v zásadě extenzivním, způsobem.

Ministerstvo zdravotnictví se k Ochrannému opatření ke dni vydání tohoto článku vyjádřilo pouze emailem, ve kterém je k upřesnění významu slova „zajistit“ uvedeno následující:

„Ochranné opatření nelze vykládat tak, že přijímající subjekt je povinen cizinci hradit letenku na cestu zpět, ale tak, že je odpovědností přijímajícího subjektu, aby zajistil, že se cizinec v případě ztráty účelu pobytu nebude nadále nekontrolovaně pohybovat na území ČR. Tuto povinnost splní např. tím, že cizinci pomůže zarezervovat letenku, nebo dohlédne na to, že si cizinec letenku zakoupil.“

Z uvedeného sice lze pochopit směr interpretace Ministerstva zdravotnictví, avšak takové vyjádření je nedostatečné a neurčité. Konkrétní důsledky této interpretace nebo důvod pro tuto interpretaci je nejasný, přičemž Ministerstvo zdravotnictví bohužel podrobnější interpretaci Ochranného opatření již neposkytlo.

Praktický dopad nejednoznačnosti povinností uložených Ochranným opatřením

Na jednu stranu je zřejmé, že pro většinu zaměstnavatelů se nebude jednat o zásadní otázku, avšak na druhou stranu pro zaměstnavatele, kteří přijímají větší počet cizinců, či pro vzdělávací zařízení, které přijímají obrovský počet studentů a dalších akademických pracovníků, může uvedená nejednoznačnost v povinnostech působit potíže a značné náklady.

Mgr. Lukáš Hoder, LL.M.,
advokát

Mgr. Hračja Grigoryan,
advokátní koncipient

CERHA HEMPEL

Kališ & Partners

[CERHA HEMPEL Kališ & Partners](#)

Týn 639/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 111 711
e-mail: office@cerhahempel.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Proměna definice závislé práce a konec postihování pracovníků: Analýza dopadů připravovaného zákona o platformové práci](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)
- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamýšlení nad návrhem transpozice směrnice o](#)

[transparentním odměňování](#)

- [Nový návrh zákona o platformové práci - 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)